EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 16.6.2025
COM(2025) 290 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Läget för det digitala decenniet 2025: Fortsätta uppbyggnaden av EU:s suveränitet och digitala framtid

{SWD(2025) 290 final} - {SWD(2025) 291 final} - {SWD(2025) 292 final} -
{SWD(2025) 293 final} - {SWD(2025) 294 final} - {SWD(2025) 295 final}

European Commission

Läget för det digitala decenniet 2025:

Fortsätta uppbyggnaden av EU:s suveränitet och digitala framtid

1. Inledning

EU:s digitala omställning är en central drivkraft för att säkerställa att Europa behåller sin konkurrenskraft och motståndskraft, minskar alltför stora beroenden, stärker sin tekniska suveränitet och samtidigt ökar sitt strategiska oberoende[1]. Därför har policyprogrammet för det digitala decenniet[2], som antogs 2021, gett EU en strukturerad, strategisk och rättsligt bindande styrningsram som gör att EU kan navigera i ett alltmer instabilt geopolitiskt, ekonomiskt och tekniskt landskap. Detta visar EU:s fasta föresats och åtagande att vidta **beslutsamma och långsiktiga åtgärder för att förverkliga visionen om ett digitaliserat Europa.**

Mot bakgrund av dagens geopolitiska utmaningar har policyprogrammet för det digitala decenniet blivit viktigare än någonsin. Att stärka Europas tekniska suveränitet och motståndskraft är avgörande för att skydda strategiska intressen och stärka EU:s globala ledarskap och konkurrenskraft. Här spelar policyprogrammet för det digitala decenniet en avgörande roll genom att främja samordning mellan medlemsstaterna, anpassa deras insatser och ta itu med det akuta behovet av att påskynda den digitala omställningen.

Genom det digitala decenniet fastställer och övervakar EU digitala syften och mål, anpassar initiativ genom nationella färdplaner och stärker gemensamma investeringar. Detta visar EU:s fasta föresats och åtagande att vidta **beslutsamma och långsiktiga åtgärder för att förverkliga visionen om ett digitaliserat Europa.** Det digitala decenniet främjar dessutom **samarbete** mellan EU, medlemsstater, regioner och städer, påskyndar den digitala omställningen och stöder genomförandet av konkurrenskraftskompassen[3]. Genom att anta ett bredare, integrerat perspektiv kopplar det digitala decenniet samman konkurrenskraft, suveränitet, hållbarhet och demokratiska värden. Det understryker att den **digitala omställningen inte bara är en fråga om att driva fram innovation och tillväxt, utan också om att främja de viktigaste strategiska tillgångarna för Europas suveränitet, stabilitet och globala inflytande**, vilket illustreras i figur 1.

Detta meddelande beskriver **läget för det digitala decenniet 2025** och tittar närmare på den digitala politiska utvecklingen och framstegen med EU:s digitala omställning sedan den senaste rapporten som offentliggjordes 2024. Det lägger också grunden för översynen av policyprogrammet för det digitala decenniet 2026, med förslag till möjliga ändringar av mål, syften och styrning mot bakgrund av den tekniska och EU-politiska utvecklingen.

Mer detaljerade analyser, inklusive rekommendationer på EU-nivå, presenteras i bilagorna till meddelandet och i andra tillhörande dokument, dvs. arbetsdokument från kommissionens avdelningar, Eurobarometerundersökningar och studier[4], som **tillsammans utgör rapporten om läget för det digitala decenniet 2025**.

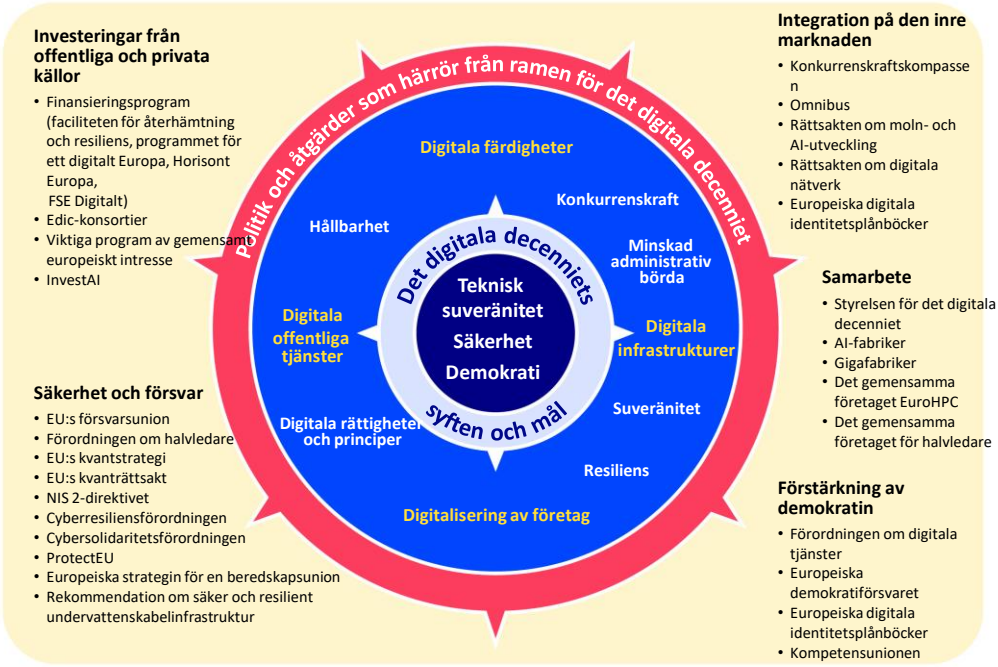
Detta meddelande åtföljs till exempel av 28 bilagor:

- **Bilaga 1** innehåller en omfattande analys av de framsteg som gjorts mot att uppnå det digitala decenniets syften och mål och innehåller övergripande rekommendationer som riktar sig till samtliga medlemsstater.

[1] Se särskilt COM(2025) 30 final, *En konkurrenskraftskompass för EU*, samt 2024 års lägesrapport om genomförandet av den strategiska kompassen för säkerhet och försvar.
[2] Beslut (EU) 2022/2481.
[3] *En konkurrenskraftskompass för EU*, COM(2025) 30 final.
[4] Se följande sida: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/2025-state-digital-decade-package.

- **Bilagorna 2–28** innehåller sammanfattningar av de analyser som gjorts för samtliga 27 medlemsstater, inklusive landspecifika rekommendationer.

Figur 1: Det digitala decenniet och EU:s digitala prioriteringar

Ansvarsfriskrivning: De politiska åtgärder som presenteras i denna figur är endast avsedda som representativa exempel och utgör inte någon uttömmande förteckning över all politik som antagits under de senaste åren.

2. Uppföljning av de övergripande framstegen med EU:s digitala decennium

a. 2025: ett avgörande år för EU:s framtid

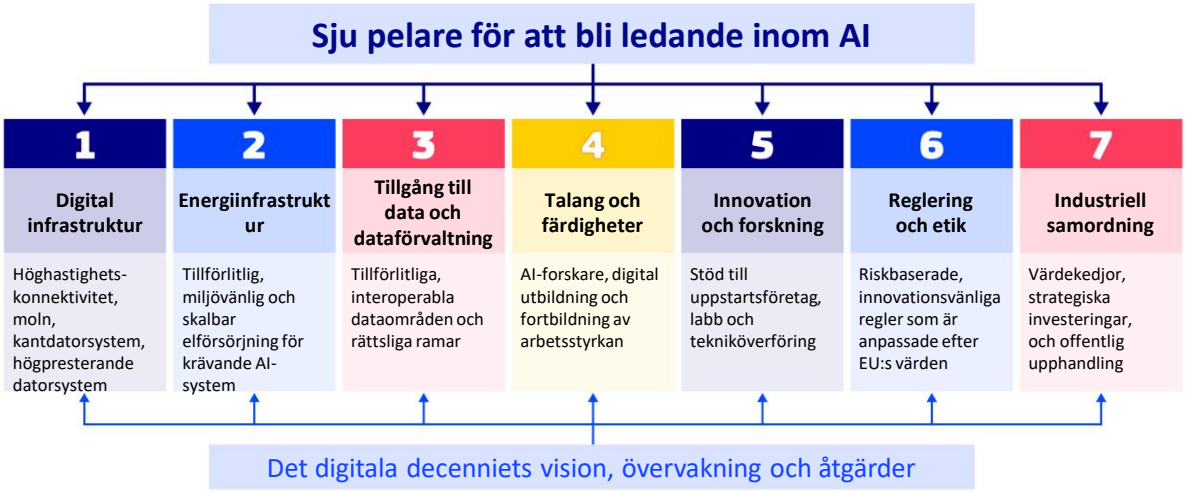
Under 2025 **fortsätter den globala revolutionen inom artificiell intelligens (AI) i allt snabbare takt, med genombrott** inom grundläggande teknik som omformar innovationsgränserna, omdefinierar konkurrenskraften och förändrar människors vardag. Arbetstagarna – alltifrån assistenter på fabriksgolvet inom tillverkningsindustrin till AI-programvaruutvecklare – använder nu AI-verktyg för att öka produktiviteten och för att rationalisera arbetsuppgifter och ge stöd till beslutsfattande. Samtidigt är branschen för självkörande fordon i en expansiv fas, med självkörande taxibilar och leveranstjänster, särskilt i Förenta staterna och Asien, vilket innebär nya standarder för mobilitet i städer och ekonomisk effektivitet. Dessutom revolutionerar AI hälso- och sjukvården och gör den mer ändamålsenlig, tillgänglig och ekonomiskt hållbar. AI är också en avgörande faktor för den gröna omställningen. Den möjliggör miljöövervakning i realtid, ligger till grund för den cirkulära ekonomin, effektiviserar industriprocesser och stöder smartare resursförvaltning inom sektorer som vatten, energi, transport och jordbruk. Mot bakgrund av dessa snabba framsteg är en viktig framväxande fråga hur man kan utnyttja AI:s kraft genom effektiv politik och demokratisk samhällsstyrning för att **driva samhällsutvecklingen framåt** och främja ett brett välstånd, tillväxt för alla och fördelar för allmänheten[5].

Att fastställa EU:s ledarskap och stärka Europas ställning som en verklig AI-kontinent är en mycket viktig prioritering, som kräver en rad tillgångar, förmågor och infrastrukturer – alltifrån avancerad

[5] Daron Acemoglu och Simon Johnson, *Power and Progress: Our Thousand-Year Struggle Over Technology and Prosperity* (2023).

kompetens till robusta etiska ramar – vilket illustreras i figur 2. Detta inbegriper framför allt en högeffektiv digital infrastruktur – alltifrån konnektivitet till kvantdatorteknik – för att stödja de framsteg som för närvarande sker inom AI-innovation. **En kraftig förstärkning inom datorkapacitet, datalagring och snabb och säker konnektivitet med låg fördröjning** är också avgörande för att träna grundmodeller och utveckla vertikalt integrerade AI-tillämpningar.

Figur 2: Sju pelare för att bli ledande inom AI och det digitala decenniets roll

Denna grundläggande teknik är avgörande för försvaret och cybersäkerheten och möjliggör dataanalys i realtid, situationsmedvetenhet på slagfältet, självständigt beslutsfattande, kryptoanalys, säker kommunikation och nästa generations cybersäkerhetslösningar.

Detta innebär fördelar även på andra områden, eftersom **10 % av EU:s försvarsutgifter förväntas kanaliseras till europeisk deeptech**, vilket skulle kunna generera en årlig marknadseffekt på 245 miljarder euro, som en kraftfull katalysator för innovation och industriell förnyelse[6]. **Samtidigt håller geopolitiska förändringar på att förvandla EU:s beroenden av den digitala leveranskedjan till strategiska sårbarheter**. I takt med att leveranskedjor i allt högre grad används som vapen till följd av ett alltför stort beroende av högriskleverantörer eller restriktioner och tullar har den **tekniska suveräniteten hamnat högst upp på EU:s agenda**. Detta innebär att det finns ett allt större behov av en mer samordnad industripolitik, fördjupade offentlig-privata partnerskap och riktade investeringar för att se till att EU inte bara är en passiv konsument av global teknik, utan en proaktiv, konkurrenskraftig kraft som drivs av den digitala och industriella omställningen. Ett alltför stort **beroende av utländska aktörer utmanar också det europeiska finansiella systemets motståndskraft**, bland annat inom kritiska områden som betalningssystem och kryptotillgångar, som blir alltmer sårbara för yttre påverkan och störningar, ibland utanför den europeiska lagstiftningens räckvidd. Det eventuella införandet av en **digital euro** håller på att bli en hörnsten i EU:s strategi för digitalisering av finanssektorn och ekonomiska säkerhet och stärker Europas finansiella ekosystem, innovationskapacitet och strategiska oberoende.

Vi står inför alltmer **sofistikerade hot** – bland annat i form av desinformation, cyberattacker, deepfakes och algoritmisk manipulering – som kräver **omfattande digital kompetens och kvalificerad IKT-arbetskraft**. Dessa hot, som uppstår och sprids allt snabbare genom AI och onlineplattformar, kan också **snedvrida valresultaten, fördjupa polariseringen i samhället, urholka allmänhetens förtroende för demokratiska institutioner och äventyra kritisk infrastruktur**. De utmanar också

[6] Dealroom.co., *The 2025 European deep tech report*, mars 2025.

rättsstatsprincipen genom att undergräva de demokratiska processernas integritet, försvaga det institutionella ansvarsutkrävandet och störa tillämpningen av rättsliga normer online – särskilt när skadligt eller olagligt innehåll sprids okontrollerat mellan plattformar. Ytterligare risker uppstår till följd av komplexa användningsmönster för algoritmer och digitala verktyg, såsom onlineplattformar, och deras inverkan på barns säkerhet och välbefinnande[7]. Om dessa hot på nätet inte kontrolleras skulle de kunna äventyra demokratins själva grundvalar och undergräva rättsstatsprincipen och störa den evidensbaserade offentliga debatten och beslutsfattandet.

Eurobarometern om det digitala decenniet 2025[8]:

– En betydande majoritet av EU-medborgarna (88 %) anser att ***kampen mot falska nyheter*** *och desinformation online bör prioriteras.*

– ***Nio av tio*** *anser att* ***skyddet av barn på nätet*** *är en akut angeläget.*

– Tre av fyra européer anser att digitaliseringen av dagliga tjänster förenklar deras liv. Omvänt tyder detta dock fortfarande på att omkring ***100 miljoner människor tycker att digitaliseringen gör deras liv mer komplicerat****.*

– Av uppgiftslämnarna anser 85 % att det är viktigt för offentliga myndigheter att säkerställa att europeiska företag kan växa och bli ***europeiska mästare*** *som kan konkurrera globalt, samtidigt som 89 % anser att det är lika viktigt att* ***öka forskningen och innovationen för en säkrare och starkare digital teknik****.*

Händelser under 2025 har således visat att Europa har ett akut behov av innovation, konkurrens och tillväxt och samtidigt behöver ta ett större ansvar för sitt strategiska oberoende, sin motståndskraft, sin säkerhet och sitt försvar och utveckla sin egen suveräna teknik. Detta är inte bara en fråga om konkurrenskraft utan en strategisk nödvändighet.

b. Från mätmetoder till innebörd: det här avslöjar 2024 om EU:s digitala utvecklingskurva

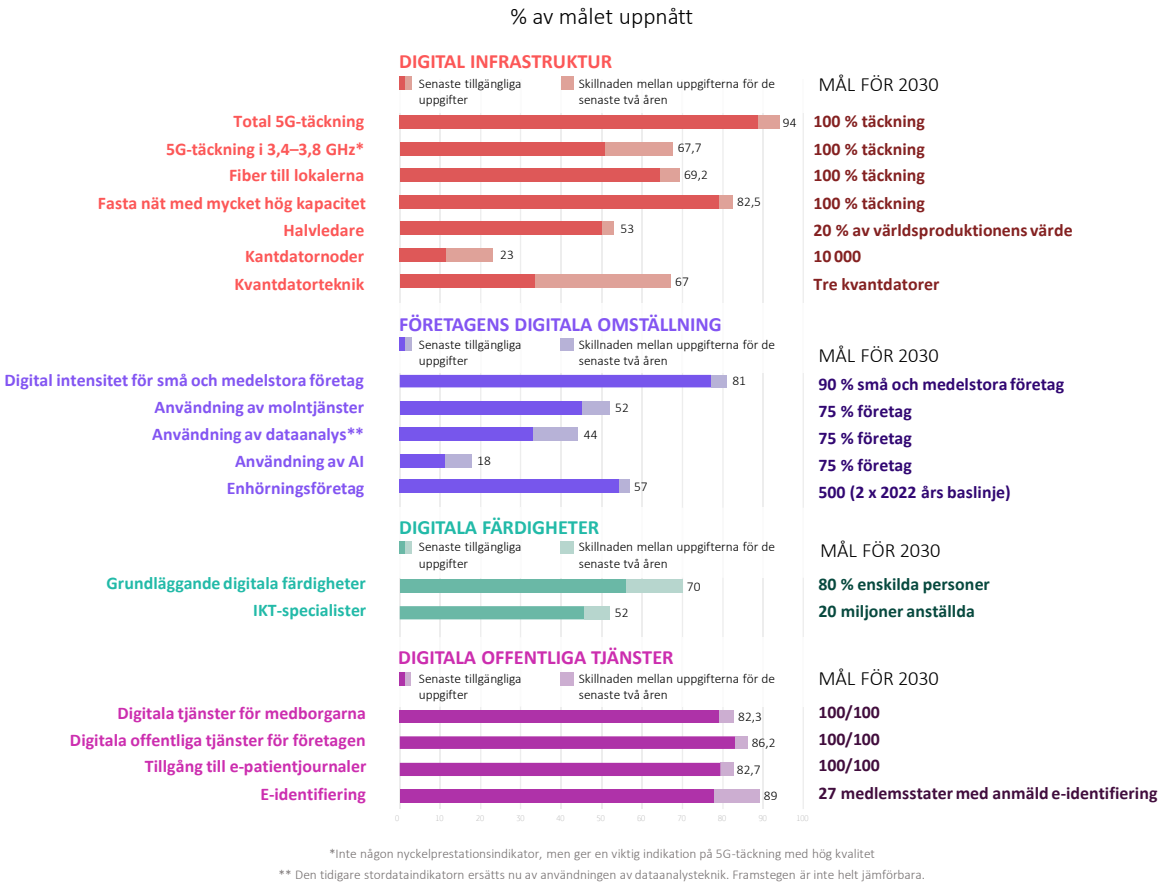
Sedan juli 2024 har **EU visat ojämna framsteg när det gäller målen i policyprogrammet för det digitala decenniet**. Vissa områden, såsom utbyggnaden av kantdatornoder, tillgången till e-hälsotjänster och ”grundläggande” 5G-täckning, uppvisar en jämförelsevis hög måluppfyllelse. Flera viktiga områden – till exempel **grundläggande digital teknik**, såsom AI, molntjänster, dataanalys, **IKT-specialister och grundläggande digitala färdigheter – uppvisar däremot mycket otillfredsställande framsteg**. Även om utvecklingen går långsamt visar **digitaliseringen av offentliga tjänster** och utbyggnaden av **nät med mycket hög kapacitet** tecken på ökad mognad. Samtidigt går utbyggnaden av **fiber till lokalerna** framåt, men inte tillräckligt för att nå 100 % till 2030.

Mer allmänt visar övervakningen av de allmänna syftena att EU fortfarande står inför **stora utmaningar när det gäller att utnyttja den digitala omställningen för att öka sin produktivitet och konkurrenskraft**. Användningen och integreringen av denna teknik i EU:s ekonomi är fortfarande alltför begränsad, samtidigt som den **splittrade lagstiftningen** och den **administrativa komplexiteten** fortsätter att innebära stora utmaningar för uppstartsföretag, små och medelstora företag och innovatörer[9]. EU saknar fortfarande en suverän, **alleuropeisk infrastruktur för digital konnektivitet och molnbaserade datortjänster,** liksom de integrerade förvaltningssystem som behövs för att stödja dess utveckling och en hög säkerhet. I och med det **ökade antalet cyberattacker**,

[7] Se bilaga 1 till meddelandet, tillhörande rekommendationer och arbetsdokument från kommissionens avdelningar.
[8] Eurobarometer om det digitala decenniet 2025.
[9] *En konkurrenskraftskompass för EU*, COM(2025) 30 final.

som ökade med 150 % under 2024, har **säkerheten blivit av största vikt**. Detta behov ligger i linje med de flesta europeiska medborgares prioriteringar: omkring fyra av fem européer anser att en ökad cybersäkerhet och ett starkare skydd av data och säkerhet online avsevärt skulle underlätta deras dagliga användning av digital teknik[10]. En utbredd brist på digitala färdigheter är fortfarande ett systemiskt hinder för EU:s digitala omställning. I synnerhet bromsar den ihållande bristen på IKT-specialister framstegen mot målen för det digitala decenniet på viktiga områden som AI, cybersäkerhet och halvledare. Denna brist förvärras av den ojämna könsfördelning som fortfarande råder bland IKT-specialister.

Figur 3: Lägesbedömning av framstegen mot 2030 för olika nyckelprestationsindikatorer[11] [12]

*Inte någon nyckelprestationsindikator, men ger en viktig indikation på 5G-täckning med hög kvalitet

** Den tidigare stordataindikatorn ersätts nu av användningen av dataanalysteknik. Framstegen är inte helt jämförbara.

Samtidigt blir EU:s digitala framtid alltmer beroende av en stabil energiproduktion. Under 2024 ökade det globala elbehovet med mer än den dubbla årliga genomsnittsökningen under det senaste årtiondet. **Datacentralernas globala elförbrukning förväntas mer än fördubblas till omkring 945 TWh fram till 2030**, vilket motsvarar Japans nuvarande totala elförbrukning[13]. Datacentralsbranschen måste växa och utvecklas för att bland annat tillgodose den explosiva tillväxten och utvecklingen av

[10] Eurobarometer om det digitala decenniet 2025.

[11] Den nuvarande nyckelprestationsindikatorn för 5G-målet återspeglar inte hur användarna upplever tjänsternas faktiska kvalitet. Den används för att övervaka områden där det finns en 5G-signal, oavsett nätprestanda. 5G-utbyggnaden kan i nuläget därför endast betraktas som ”grundläggande 5G”.

När det gäller kvantdatorteknik baseras uppgifterna på följande: Strategic Advisory Board of the European Quantum Flagship, *Key Performance Indicators for Quantum Technologies in Europe* (inte översatt till svenska), mars 2025. Observera att ytterligare sex kvantdatorer förväntas tas i bruk fram till slutet av 2025, eftersom flera upphandlingsförfaranden pågår för närvarande.

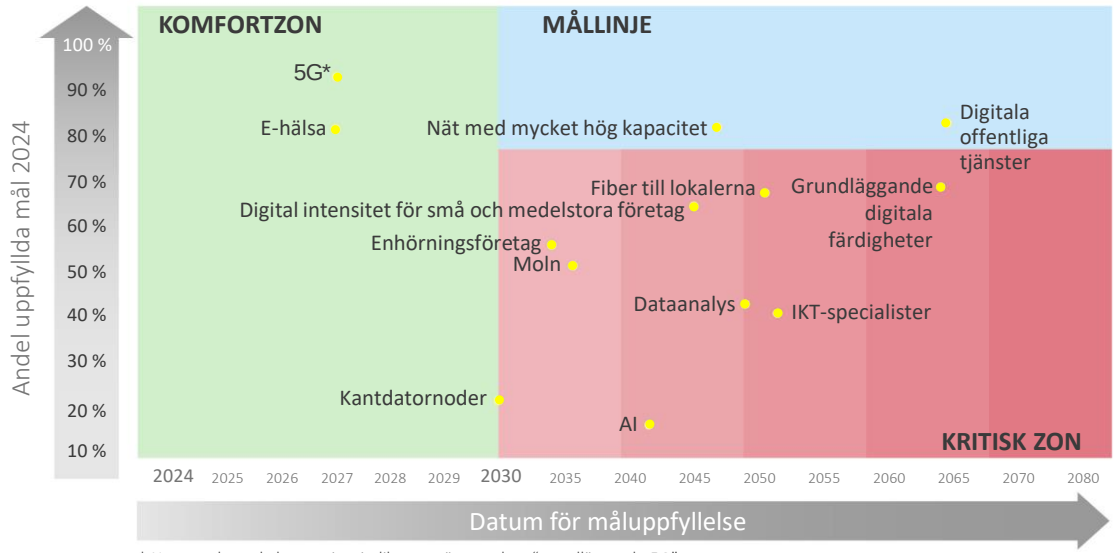
[12] Det finns inga data för molnanvändning, dataanalys och grundläggande digitala färdigheter för 2024. 2024 års uppgifter för små och medelstora företags digitala intensitet jämförs med 2022 års uppgifter. Fullständiga uppgifter om nyckelprestationsindikatorerna finns i *Desi 2025 Methodological note* på https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/2025-state-digital-decade-package.

[13] Uppskattningar på global nivå, på årsbasis. Källa: Internationella energiorganet, *AI and Energy*, april 2025.

AI, generativ AI och framtida AI-iterationer som redan är under utveckling. Denna trend förväntas i sig motsvara 40 % av 2030 års totala energibehov av datacentralskapacitet[14]. Det exponentiellt ökande energibehovet håller snabbt på att gå om utvecklingen av ren och tillförlitlig energiförsörjning och nätkapacitet i EU. **Denna diskrepans håller på att bli ett betydande potentiellt hinder för utbyggnaden av viktig digital teknik** och försenar EU:s förmåga att fullt ut utnyttja AI och datadriven innovation för ekonomisk konkurrenskraft. Dessa trender understryker också vikten av att stärka anpassningen mellan den gröna och den digitala omställningen, som en viktig drivkraft för EU:s långsiktiga konkurrenskraft och säkerhet[15].

En lägesbild av utsikterna att uppnå målen för 2030 ges i figur 4 nedan. Figuren visar framstegen mot EU-målen för olika nyckelprestationsindikatorer och måluppfyllelsen i förhållande till de planerade tidsramarna. Horisontalaxeln visar målåret för varje nyckelprestationsindikator (baserat på referensutvecklingskurvorna om sådana finns), medan vertikalaxeln visar hur stor procentuell andel av målet som redan har uppnåtts 2024. I diagrammet är nyckelprestationsindikatorerna indelade i tre grupper: de som ligger före tidsplanen, de som är på rätt spår (närmar sig målen) och de som är försenade (ligger efter förväntad tidsplan).

Figur 4: Lägesbild av framstegen för olika nyckelprestationsindikatorer och förväntad tidsplan

c. Halvvägs genom decenniet: medlemsstaternas och EU-institutionernas arbete börjar ta fart och visar vissa tidiga tecken på konkreta framsteg

Två år efter det att **policyprogrammet för det digitala decenniet trätt i kraft är det nu helt genomfört** och EU och medlemsstaterna vidtar konkreta och ambitiösa åtgärder.

Alla medlemsstaters kollektiva ansvar för det digitala decenniets mål och syften är avgörande för att uppnå dem och säkerställa en konsekvent, verkningsfull och inkluderande digital omställning i hela EU. Medlemsstaterna genomför proaktivt policyprogrammet för det digitala decenniet, som först och

[14] McKinsey, *AI power: Expanding data center capacity to meet growing demand*, oktober 2024.

[15] Digitalisering, miljömässig hållbarhet och motståndskraft är omställningar som förstärker varandra, eftersom digitala lösningar skulle kunna minska de globala växthusgasutsläppen med 15–20 % fram till 2030 inom olika sektorer, särskilt genom ökad effektivitet inom byggnads-, energi-, transport- och tillverkningssektorerna. Digitaliseringen kan också bidra till resursoptimering, vattenresiliens och förorenings- och avfallsminskningar samt skapa nya marknadsmöjligheter, till exempel genom produkter som uppfyller höga ekodesignstandarder eller genom att främja cirkularitet.

främst är en samarbetsram där medlemsstaterna kan samarbeta, anpassa insatser och samla resurser inom digital politik.

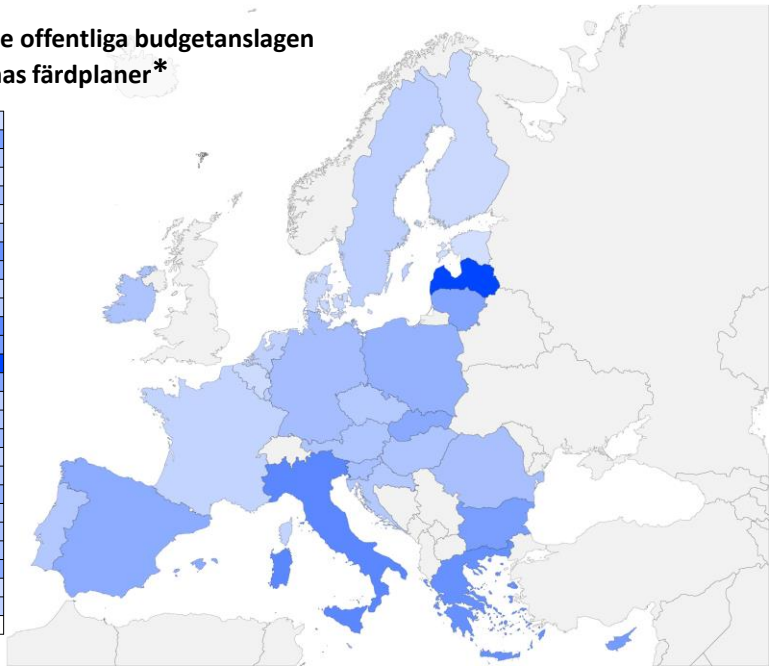
Alla medlemsstater har tagit fram **nationella strategiska färdplaner för det digitala decenniet** (*nationella färdplaner*) där de beskriver sina politiska strategier, åtgärder och insatser från och med 2024 för att driva på EU:s digitala omställning från 2024 och framåt. Antagandet av färdplanerna är ett viktigt delmål, eftersom medlemsstaterna kollektivt åtar sig att vidta totalt **1 910 åtgärder och investera totalt 288,6 miljarder euro**, varav **205,1 miljarder euro kommer från offentliga budgetar** (vilket motsvarar 1,14 % av EU:s BNP).

Figur 5: De offentliga budgetanslagen i medlemsstaternas färdplaner[16]

Kartläggning av de offentliga budgetanslagen i medlemsstaternas färdplaner*

Belgien	0,15
Bulgarien	2,11
Tjeckien	0,71
Danmark	0,21
Tyskland	1,09
Estland	0
Irland	0,90
Grekland	2,57
Spanien	1,68
Frankrike	0,38
Kroatien	0,74
Italien	2,84
Cypern	2,21
Lettland	4,99
Litauen	1,90
Luxemburg	0,57
Ungern	0,87
Malta	1,27
Nederländerna	0,46
Österrike	0,84
Polen	1,47
Portugal	0,75
Rumänien	1,01
Slovenien	1,02
Slovakien	1,74
Finland	0,20
Sverige	0,50
Genomsnitt i EU	1,14

*Offentlig budget i % av BNP

Med anledning av rekommendationerna i rapporten om läget för det digitala decenniet 2024 har 21 medlemsstater uppdaterat sina nationella färdplaner och lagt till omkring 20 % nya åtgärder[17]. **Över hälften av alla åtgärder med uppgift om tidsperiod planeras att avslutas 2026**. Detta är sannolikt en följd av nationella budgetcykler och slutförandet av planerna och investeringarna inom faciliteten för återhämtning och resiliens, vilket tyder på att stödet kan komma att minska från och med 2027.

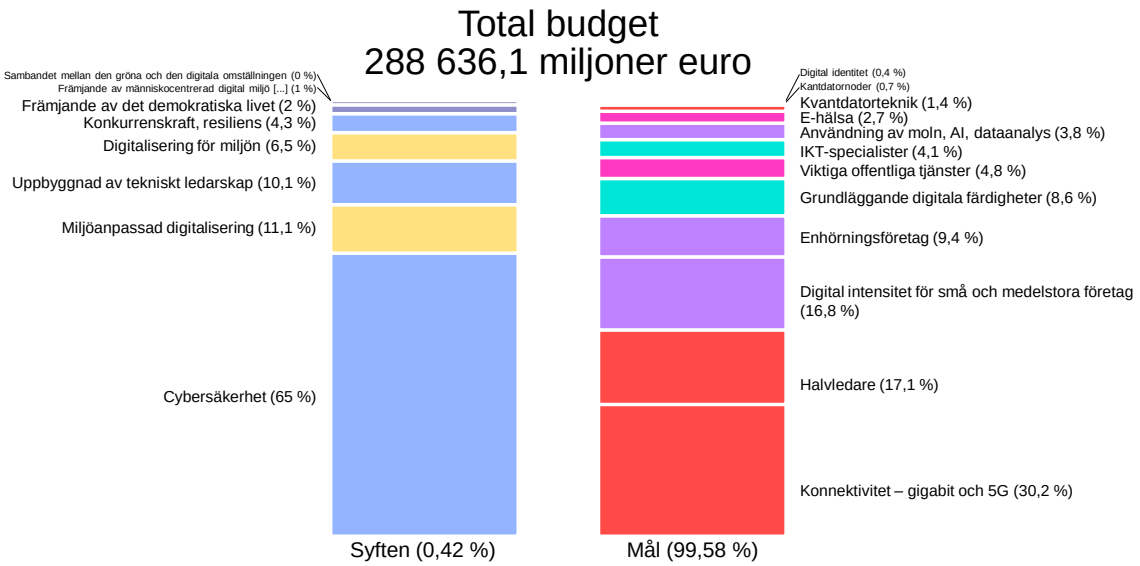
Medlemsstaterna visar sitt åtagande om kollektiva åtgärder genom genomförandet av årliga rekommendationer. Medlemsstaterna tog itu med 57 % av de 306 landsspecifika rekommendationer som kommissionen utfärdade 2024, antingen genom att genomföra betydande politiska förändringar (12 %) eller genom att göra vissa ändringar (45 %) med nya åtgärder. 19 medlemsstater har tagit itu med minst hälften av sina rekommendationer med nya åtgärder. Bland rekommendationerna på EU-nivå uppvisar över **45 % antingen stora** (35 %) **eller betydande framsteg** (10 %), och starka resultat konstateras på områden som rör utvecklingen av människocentrerad AI och skyddet av digitala rättigheter och principer. Å andra sidan har det för **48 %** av rekommendationerna på EU-nivå 2024

[16] Vid hänvisningar till nationella färdplaner används i denna rapport de uppgifter som medlemsstaterna presenterat i sina nationella färdplaner, på grundval av kommissionens vägledning (C(2023) 4025 final). Uppgifterna kan återspegla eventuella variationer i rapporteringspraxis och metodval i medlemsstaterna. Ingen systematisk bedömning gjordes av i vilken utsträckning medlemsstaterna följde vägledningen.

[17] Justeringar av färdplanen som lämnats in senast den 31 mars 2025 beaktas. I enlighet med artikel 8 i beslut (EU) 2022/2481 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030 är medlemsstaterna skyldiga att lämna in justeringar av sina nationella färdplaner till kommissionen vartannat år, med start inom fem månader från offentliggörandet av den andra rapporten om det digitala decenniet. Om en medlemsstat anser att det inte behövs några uppdateringar måste den motivera detta för kommissionen.

endast gjorts **begränsade framsteg**, och för **7 %** har det **inte gjorts några framsteg alls**. Denna blandade bild visar att även om det görs tydliga framsteg i arbetet med att uppnå vissa av det digitala decenniets mål och syften finns det fortfarande ett behov av strukturerade och djärvare politiska åtgärder för att påskynda och förbättra EU:s utvecklingskurva.

Figur 6: Nationella färdplaner: budgetfördelning mellan olika mål och allmänna syften[18]

Genom konsortierna för europeisk digital infrastruktur (Edic-konsortier) samarbetar flera länder konkret för att utveckla storskaliga projekt som en medlemsstat inte kan hantera på egen hand och som omfattar viktiga strategiska områden såsom AI, smarta städer, hälsa, mobilitet och jordbruksbaserade livsmedel. Tre Edic-konsortier inrättades 2024: **Edic-konsortiet Alliansen för språkteknologi**, **Edic-konsortiet CitiVerse** om lokala digitala tvillingar och Edic-konsortiet för det europeiska partnerskapet för blockkedjeteknik och den europeiska infrastrukturen för blockkedjetjänster (**Europeum**).

Medlemsstaterna stöder också **viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse på det digitala området**. Under 2024 lanserades viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse om molninfrastruktur och molntjänster. De deltagande företagen gjorde framsteg med sina projekt och ekosystemet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse utvidgades till att omfatta nya indirekta partner. Under 2024 bestämde sig flera medlemsstater för att inleda utformningsfasen av tre potentiella kandidater till viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse på det digitala området: ett är inriktat på innovativa AI-tjänster, ett på avancerade halvledartekniska tillämpningar och ett på utbyggnad av datorinfrastruktur. De berörda medlemsstaterna och kommissionen arbetar med att utforma dessa kandidater till viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse.

Styrelsen för det digitala decenniet, som består av nationella företrädare, har vuxit fram som en viktig plattform för samordning och utbyte i frågor som rör den digitala omställningen. Den har goda förutsättningar att ta på sig en allt större roll när det gäller att främja EU:s digitala omställning genom att stärka samarbetet, underlätta genomförandet av digital politik och stödja utvecklingen och

[18] Antal åtgärder och budgetar enligt medlemsstaternas rapportering. Budgeten i diagrammet är uppdelad mellan mål och syften, och merparten av budgeten (99,58 %) anslås till målen, som ofta är kopplade till vissa av syftena. Budgetfördelningen för syften (0,42 %) visar endast fördelningen av den budget som anslagits för syften som inte är kopplade till målen.

antagandet av lösningar som förenklar processerna och minskar den administrativa bördan, samt ge råd om hur mål och syften bättre kan kopplas till finansieringsmöjligheter.

Dessutom har det digitala decenniets accelerator för bästa praxis, som lanserades i juli 2024, varit avgörande för att ytterligare främja samarbetet mellan medlemsstaterna genom en kombination av regelbundna workshoppar och en särskild onlineplattform. Denna plattform fungerar som en central knutpunkt för utbyte av information, utmaningar och bästa praxis när det gäller att uppnå målen för det digitala decenniet. Den har en databas som innehåller 52 exempel på bästa praxis och har anordnat åtta workshoppar med fokus på tematiska kluster (**digitala färdigheter, grön it, teknikanvändning**, under ledning av Slovenien, Frankrike och Finland respektive Belgien), som möjliggör en djuplodande undersökning av specifika områden som är avgörande för EU:s digitala omställning. Dessutom pågår diskussioner inför lanseringen av tre nya kluster under 2025, med fokus på en minskad **administrativ börda, digitala rättigheter och principer, samt digital suveränitet**.

Övervakningen av förklaringen om digitala rättigheter och principer[19] visar på ett ökat engagemang bland medlemsstaterna för att vidta åtgärder, och över 2 000 initiativ – varav 80 % leds av statliga organisationer – har identifierats över hela EU. Medlemsstaterna är mest aktiva inom digital utbildning och digitala färdigheter, samt i arbetet för en bättre skyddad, säker och trygg digital miljö.

Slutligen är **städer viktiga möjliggörande faktorer för EU:s digitala decennium**. De fungerar som centrala nav för genomförandet som tar den digitala omställningen direkt till medborgare, offentliga förvaltningar och företag – särskilt små och medelstora företag – genom närhet, innovationsekosystem och lokalt ledarskap. Rapporten visar att ytterligare potential kan frigöras genom ett fördjupat samarbete med städer som en del av EU:s digitala förvaltning, investeringar i lokal digital kapacitet och anpassning av lokala strategier, mobilisering av verktyg såsom lokala observationsgrupper och flerlandsprojekt såsom LDT-CitiVERSE.

d. Trots den senaste tidens insatser når de offentliga och privata investeringarna ännu inte upp till det digitala decenniets ambitioner och storskalighet

Under de senaste åren **har EU gjort vissa framsteg** när det gäller att stärka sin digitala infrastruktur och tekniska kapacitet. Betydande investeringar har gjorts på strategiska områden, särskilt genom initiativ som programmet för ett digitalt Europa. Några exempel på dessa åtgärder presenteras nedan.

- Under de senaste åtta åren har åtta superdatorer förvärvats, varav tre rankades bland de tio snabbaste superdatorerna i världen och också ansågs vara bland de grönaste och mest energieffektiva.
- Mer än 150 europeiska digitala innovationsknutpunkter är för närvarande i drift i hela EU. De täcker nästan 90 % av Europas regioner och ger viktigt stöd till både offentliga och privata organisationer, särskilt små och medelstora företag[20].
- Den europeiska e-identitetsplånboken, som för närvarande testas i hela EU, kommer att tillhandahålla ett säkert och användarkontrollerat verktyg som gör det möjligt för medborgarna att styrka sin identitet, dela handlingar och underteckna digitalt.

[19] Se arbetsdokument från kommissionens avdelningar, *Monitoring of the European Declaration on Digital Rights and Principles* (inte översatt till svenska).

[20] Se De Nigris, S., Kalpaka, A. och Nepelski, D., *Characteristics and regional coverage of the European Digital Innovation Hubs network,* Europeiska unionens publikationsbyrå (inte översatt till svenska), Luxemburg, 2023, doi: 10.2760/590526, JRC134620, och Europeiska kommissionen, gemensamma forskningscentrumet, Carpentier, E., D'Adda, D., Nepelski, D. och Stake, J., *European Digital Innovation Hubs Network 's activities and consumers*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025, https://data.europa.eu/doi/10.2760/7784020, JRC140547.

- Inom halvledarsektorn har fyra toppmoderna pilotlinjer lanserats för att testa och validera avancerad chippteknik.

I enlighet med prioriteringarna i konkurrenskraftskompassen[21] antog kommissionen den 9 april 2025 en **handlingsplan för AI-kontinenten**, med en rad åtgärder som rör datorinfrastruktur, data, utveckling och användning av AI-algoritmer, kompetens och regelförenklingar. Handlingsplanen visar EU:s ambition att bli mer konkurrenskraftig på den globala arenan genom att utnyttja AI-teknikens potential och främja strategiska investeringar, såsom AI-gigafabriker, samt lansera riktade initiativ, såsom **InvestEU**, för att skala upp offentlig och privat finansiering och **tillämpa AI** för att påskynda införandet av tillförlitlig AI inom viktiga sektorer av ekonomin och offentlig förvaltning.

Trots dessa framsteg är det uppenbart att det behövs fortsatta och förstärkta insatser för att klara den digitala omställningen och säkra Europas tekniska suveränitet.

När EU har kommit **halvvägs in i det digitala decenniet** visar denna rapport, i kombination med färska uppskattningar från institutioner som Europaparlamentets utredningstjänst och Europeiska centralbanken (ECB) och rapporten om EU:s framtida konkurrenskraft, som har olika omfattning och metoder[22], att EU:s digitala mål inte kommer att uppnås utan **genomgripande förändringar av investeringslandskapet**. I rapporten om EU:s framtida konkurrenskraft anges att EU bör satsa ytterligare 150 miljarder euro per år på digital teknik. På samma sätt betonar Europeiska centralbanken vikten av att inrikta EU:s finanser på framtidsinriktade investeringar och varnar för att **underlåtenhet att skala upp den digitala kapaciteten skulle kunna äventyra EU:s långsiktiga konkurrenskraft och finansiella stabilitet**.

Enligt uppskattningar från Europaparlamentets utredningstjänst kommer det att krävas mellan **212 och 380 miljarder euro** per år[23] bara för att främja högteknologisk digital innovation i hela Europa. Detta belopp är mer än tre gånger så stort som EU:s nuvarande årliga totala investeringar i digital teknik och infrastruktur. En stor del av investeringarna måste komma från privata investeringar, som mobiliseras genom en fördjupad kapitalmarknadsunion[24], ökad riskfinansiering och industriella partnerskap[25] (se nedan). En fjärdedel av detta uppskattade belopp behöver komma från offentliga kanaler, inklusive nationella budgetar och EU-program[26], vid en tidpunkt då det finanspolitiska utrymmet är begränsat i många medlemsstater och budgettrycket på medellång sikt fortfarande är högt, trots den ökade flexibiliteten i EU:s nya finanspolitiska ram.

Strategisk offentlig upphandling kommer, särskilt tack vare den kommande översynen av direktiven om offentlig upphandling, att vara avgörande för att uppnå EU:s mål om resiliens, innovation, förenkling och företräde för EU-företag genom offentliga investeringar. I kombination med de åtgärder som beskrivs i handlingsplanen för AI-kontinenten och den kommande rättsakten om moln-

[21] *En konkurrenskraftskompass för EU*, COM(2025) 30 final.

[22] Se Europaparlamentets utredningstjänst, *Cost of Non-Europe in High-Tech Digital Innovation: Investment Needs and Economic Benefits* (inte översatt till svenska), juli 2024, Europeiska centralbanken, *Mind the gap: Europe's strategic investment needs and how to support them*, ECB:s blogg av Othman Bouabdallah, Ettore Dorrucci, Lucia Hoendervangers och Carolin Nerlich, den 27 juni 2024, Draghi, M., *The future of European competitiveness* (inte översatt till svenska), 2024, Världsekonomiskt forum, *Europe's Digital Transformation: Time for Bold Action*, juli 2024.

[23] Europaparlamentets utredningstjänst, *Cost of Non-Europe in High-Tech Digital Innovation: Investment Needs and Economic Benefits* (inte översatt till svenska), juli 2024, s. 56–57 och 60–61.

[24] "What is the capital markets union?" – Europeiska kommissionen.

[25] Europaparlamentets utredningstjänst (2024) uppskattar att omkring en fjärdedel av de nödvändiga investeringarna i högteknologisk digital innovation skulle behöva komma från offentliga källor. Studien ger också en översikt över andra uppskattningar av uppdelningen mellan offentliga och privata källor som gjorts vid jämförbara analyser.

[26] Detta bekräftas av andra uppskattningar, som till exempel visar att det skulle krävas en total investering på 300 miljarder euro under tio år bara för att bygga upp en suverän, interoperabel och säker digital infrastruktur (Bria, Timmers, Gerno, *EuroStack – A European Alternative for Digital Sovereignty*, Bertelsmann Stiftung, 2025).

och AI-utveckling samt stödet till GovTech[27] kommer denna översyn att säkerställa att den mycket kritiska offentliga sektorn utvecklar en mycket säker, EU-baserad molnkapacitet. En annan outforskad möjlighet är att göra digitaliseringen berättigad till hållbar (klimat-)finansiering som visar digitaliseringens energi- och materialeffektivitetsvinster i större industrier, särskilt med utgångspunkt i den europeiska gröna digitala koalitionens nyligen presenterade arbete[28].

Analyserna är också samstämmiga om de kritiska områden som investeringar måste kanaliseras till, alltifrån utbyggnaden av avancerad **konnektivitetsinfrastruktur inom fiber och 5G – särskilt fristående och i mellanbandet, inbegripet full täckning av transportkorridorer**[29] – till utvecklingen av nästa generations **halvledare**, inbegripet AI-specifika chipp, uppskalningen av säker och **suverän moln- och datainfrastruktur**, utvecklingen av **tillförlitlig AI och kvantdatorteknik** samt utvecklingen av **robust cybersäkerhetskapacitet**. Lika viktigt är det att fortsatta att investera **i utbildning av fler specialister på digital teknik, digital kompetens och kompetensutveckling**. Utan sådana investeringar kommer många regioner och sektorer inte att kunna ta del av innovationens fördelar.

Skillnaden i molnkapacitet mellan Europa och konkurrenter som Förenta staterna och Kina förväntas öka, såvida inte betydligt mer kapital satsas på att öka kantdator- och molnkapaciteten. I denna rapport identifieras också mer specifika **obalanser mellan digitala prioriteringar och den finansiering som tilldelas genom EU:s offentliga instrument** (se figur 7). Detta visar att man till exempel inte ägnar tillräcklig uppmärksamhet åt allmänna syften och digitala principer, kompetensutveckling, grundläggande teknik, utbyggnad av gigabitkonnektivitetsinfrastruktur och digitalisering av små och medelstora företag. Här är det mycket viktigt att rikta och anpassa de offentliga utgifterna så mycket som möjligt till strategiska prioriteringar och maximera deras effekt och effektivitet[30].

Strukturella hinder kvarstår för att främja finansieringen av EU:s digitala omställning. På den offentliga sidan hindrar den fortsatta fragmenteringen av nationella strategier, den begränsade samordningen på EU-nivå och det långsamma utnyttjandet av EU-medel ett effektivt utnyttjande av tillgängliga resurser. Det finns också ett behov av bättre samordning av åtgärder för att kanalisera mer offentlig finansiering till suveräna digitala tillgångar, inbegripet betrodda moln, AI-modeller, chipp och cybersäkerhet, samtidigt som **gemensamma projekt mellan medlemsstaterna** främjas.

Mobiliseringen av privat kapital i stor skala kommer att vara avgörande för att överbrygga gapet genom en djupare kapitalmarknadsunion, bättre anpassade offentlig-privata instrument och kraftfullare mekanismer för riskminskning och blandfinansiering. ECB har nyligen presenterat en analys[31] som också visar på behovet av att inte bara fokusera på de överordnade investeringsmålen utan också på att förbättra **leveransvillkoren**, utnyttjandet av investeringar och projektkvaliteten.

Fragmenteringen och underutvecklingen av EU:s finansmarknader, tillsammans med tendensen i EU att undvika högriskprojekt, begränsar fortfarande investeringsflödet till tillväxtsektorer och innovativa sektorer, och en stor andel av hushållens sparande går inte till produktiva investeringar. EU saknar också ett välutvecklat riskkapitalekosystem, vilket begränsar tillgången till finansiering för snabbväxande och innovativa företag[32]. EU står för endast 5 % av den globala anskaffningen av

[27] Den offentliga sektorns samarbete med uppstartsföretag och små och medelstora företag för att upphandla innovativa lösningar.
[28] Den europeiska gröna digitala koalitionens bedömning av digitala lösningars nettoklimatpåverkan – www.greendigitalcoalition.eu.
[29] När det gäller konnektivitetsinfrastruktur behöver EU över 200 miljarder euro fram till 2030 för gigabitkonnektivitet och ”full 5G”. Vitbok, *Hur hanterar vi Europas behov av digital infrastruktur?*, COM(2024) 81 final.
[30] Dessa prioriteringar är centrala i konkurrenskraftskompassen (COM(2025) 30 final) och meddelandet *Vägen till nästa fleråriga budgetram* (COM(2025) 46 final). Dessutom förespråkade revisionsrätten bättre överensstämmelse mellan finansiering och viktiga digitala behov i en nyligen framlagd rapport om faciliteten för återhämtning och resiliens (revisionsrättens särskilda rapport 13/2025).
[31] Europeiska centralbanken, *Mind the gap: Europe’s strategic investment needs and how to support them*, ECB:s blogg av Othman Bouabdallah, Ettore Dorrucci, Lucia Hoendervangers och Carolin Nerlich, den 27 juni 2024.
[32] EIB:s investeringsrapport 2024/2025: *Innovation, integration and simplification in Europe*, 2025.

riskkapital inom innovation, vilket kan jämföras med 52 % för USA och 40 % för Kina[33]. Europeiska uppstartsföretag inom AI samlade 2024 in omkring 11 miljarder euro i riskkapitalfinansiering, vilket är mer än sex gånger mindre än i USA (cirka 71 miljarder euro)[34]. Dessa gap är särskilt kritiska för högriskinvesteringar med stor genomslagskraft inom **deeptech**, där traditionell bankfinansiering ofta är otillräcklig. När det gäller cybersäkerhet uppgick EU:s riskkapital till knappt 814 miljoner euro[35], koncentrerat till ett fåtal medlemsstater, vilket kan jämföras med 15 miljarder euro i USA. Att utnyttja offentliga resurser för att locka privata investeringar – särskilt genom **riskdelningsmekanismer och finansieringsinstrument** – är därför avgörande för att öka innovationen över hela kontinenten.

Figur 7: Jämförelse mellan identifierade gap och EU-finansiering från utvalda program 2020–2027 (JRC:s uppskattningar)[36]

	Budget (miljoner euro)	Måluppfyllelse	Jämförelse budget/angelägenhet
Andra mål för det digitala decenniet	29 577	Ej tillämpligt	
Grundläggande digitala färdigheter	15 303	70 %	+
IKT-specialister	10 887	51 %	--
Gigabitnätens täckning	14 158	69 %–82 %*	-
Grundläggande 5G-täckning	3 010	94 %	+
Halvledare	18 423	53 %	--
Kantdatornoder	621	23 %	++
Kvantdatorteknik	1 982	67 %	--
Molnbaserade datortjänster	8 419	52 %	--
Dataanalys	7 514	44 %	--
Artificiell intelligens	10 684	18 %	--
Digital intensitet för små och medelstora företag	19 817	81 %	-
Enhörningsföretag	19 481	57 %	+
E-identifiering	670	89 %	+
Digitala offentliga tjänster	31 339	82 %–86 %**	++
Elektroniska patientjournaler	15 184	83 %	+
Totalt	**207 067**		

Komfortzon | Mållinje | Kritisk zon

* 69 % avser täckning av fiber till lokalerna, medan 82 % avser täckning av nät med mycket hög kapacitet.
** 82 % avser digitala offentliga tjänster för medborgarna, medan 86 % avser digitala offentliga tjänster för företag.

[33] En konkurrenskraftskompass för EU (COM(2025) 30 final).
[34] Dealroom.co, Opening moves in global AI - AI, startups & venture capital, AI-toppmötet i Paris, februari 2025.
[35] Europeiska kommissionen, *European industrial technology roadmap for the next generation cloud-edge offering*, 2021.
[36] Budgetuppgifterna i den första kolumnen bygger på uppskattningar som gemensamma forskningscentrumet (JRC) gjort på grundval av en kartläggning av fem större program – faciliteten för återhämtning och resiliens, FSE Digitalt, Horisont Europa, programmet för ett digitalt Europa och sammanhållningspolitiken – och deras bidrag till målen för det digitala decenniet. Uppskattningarna avser den fleråriga budgetramen 2021–2027, och faciliteten för återhämtning och resiliens omfattar perioden 2020–2026. Beloppen bör betraktas som grova uppskattningar. Se även bilaga 1 till detta meddelande (avsnitt 5.b) och arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *Digital Decade in 2025: progress and outlook* (inte översatt till svenska) (avsnitt 4.2.2). Källa: Europeiska kommissionen, gemensamma forskningscentrumet, Nepelski, D. och Torrecillas, J., *Mapping EU level funding instruments 2021–2027 to Digital Decade targets – 2025 update* (inte översatt till svenska), Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025, JRC141966.

I rapportens slutsatser understryks också behovet av att inrätta **en större pool av offentligt kapital för att stimulera privata investeringar** i den europeiska ekonomin och minska finansieringskostnaderna för europeiska företag. Beslutsamma åtgärder krävs för att avsevärt öka **finansieringsmöjligheterna för alla EU-företag**, från uppstartsfasen till mer mogna företag. Dessa bör bygga på EU:s nyligen antagna strategi för uppstartsföretag och expanderande företag[37]. De största utmaningarna är att förstärka och införa **blandfinansieringsverktyg** för att minska riskerna med privata investeringar (till exempel InvestEU, som förväntas mobilisera mer än 372 miljarder euro i offentliga och privata investeringar genom en EU-budgetgaranti på 26,2 miljarder euro) och att inrätta en **spar- och investeringsunion**[38] för att öka de privata investeringarna över gränserna, bland annat genom att förenkla vägen till börsintroduktion och frigöra kapital från pensionsfonder för digitala investeringar, för att påskynda expansion.

Utöver investeringar spelar **reformer en avgörande roll för framstegen mot den digitala omställningen**. Faciliteten för återhämtning och resiliens utformades med detta dubbla fokus och gav inte bara stöd till investeringar utan även till strukturreformer inom ramen för den europeiska planeringsterminen[39]. På det digitala området räknas omkring 600 (24 %) av totalt omkring 2 500 delmål och mål som reformer[40]. De omfattar till exempel reformer för att underlätta utbyggnaden av nätverk, stärka cybersäkerheten, modernisera arbetsmarknadspolitiken och utbildningssystemen eller genomföra engångsprincipen.

Medlemsstaterna uppmanades att i sina nationella färdplaner även inkludera ”lagstiftnings- och reformorienterade åtgärder”[41]. De har dock hittills inte lämnat mycket information om vilka färdplansåtgärder som räknas som reformer. Som ett första steg återspeglas reformernas betydelse i de rekommendationer som utfärdas i denna rapport på både övergripande nivå (se bilaga 1) och medlemsstatsnivå, till exempel inrättandet av möjliggörande ramvillkor och ekosystem som stöder kommersialisering och tekniköverföring på området digitalisering av små och medelstora företag och uppstartsföretag samt införandet av avancerad teknik.

Slutligen har instrumentet för tekniskt stöd gett medlemsstaterna riktad expertis och stöd till kapacitetsuppbyggnad när det gäller att utforma och genomföra reformer, även på det digitala området. Med 2025 års flaggskeppsinitiativ ComPAct – Kapacitet för Europas digitala decennium – får offentliga förvaltningar i medlemsstaterna stöd för att bygga upp de tekniska grunderna för datadriven politik som integrerar interoperabilitet och AI-teknik.

3. Åtgärder för att hantera digitala svagheter och alltför stora beroenden

Den globala tillgången till innovativ och överkomlig teknik, infrastruktur och tjänster är avgörande för EU:s konkurrenskraft, men beroendet av utländsk digital teknik, infrastruktur och tjänster utsätter EU för flera risker. Digitaliseringen är visserligen en drivkraft för innovation, produktivitet och global konkurrenskraft, men **ihållande strategiska beroenden hotar EU:s ekonomiska säkerhet och tekniska suveränitet**. Alltför stora beroenden är särskilt akuta när det kommer till halvledare, moln- och datainfrastruktur och cybersäkerhetsteknik.

[37] COM(2025) 270 final, *Välj Europa för att starta företag och få dem att växa*.
[38] *Spar- och investeringsunionen – En strategi för att öka medborgarnas välstånd och den ekonomiska konkurrenskraften i EU*, COM(2025) 124 final.
[39] I förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens ställs krav på att planen ”bidrar till att på ett effektivt sätt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som fastställs i de relevanta landsspecifika rekommendationerna” (förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens, artikel 18.4).
[40] Resultattavlan för återhämtning och resiliens.
[41] *Vägledning till medlemsstaterna om utarbetandet av de nationella strategiska färdplanerna för det digitala decenniet*, C(2023) 4025 final.

EU saknar fortfarande en **betydande inhemsk kapacitet för tillverkning av halvledare**. EU saknar kapacitet för avancerad nodtillverkning (under 10 nm), vilket är avgörande för både civila och militära tillämpningar[42]. Denna kapacitet är främst koncentrerad till Östasien och Förenta staterna: 80 % av EU-företagens leverantörer har sitt huvudkontor utanför EU – 35 % i USA, 12,4 % i Taiwan, 11,7 % i Kina eller Hongkong och 10 % i Sydkorea[43]. Geopolitisk oro i Östasien som påverkar Taiwan – som för närvarande producerar över 90 % av världens mest avancerade chipp – särskilt i syfte att kontrollera dess halvledarindustri (särskilt TSMC, världens mest avancerade chipptillverkare), skulle få allvarliga konsekvenser. Det skulle innebära ett kritiskt dödläge i produktionen i flesta europeiska industrier – från bilindustrin till rymdindustrin, från medicinsk utrustning till försvar.

Utvecklingen av grundläggande AI-modeller domineras också av Förenta staterna, särskilt på grund av landets tillgång till omfattande datorkapacitet genom amerikanska hyperskalaaktörer som också gör en stor del av sina kapitalinvesteringar i molnutveckling. Denna situation innebär flera risker för EU, till att börja med en inlåsning av användare i proprietära ekosystem och den kritiska risken för att användande företag och medborgare i EU omfattas av amerikansk lagstiftning, till exempel den amerikanska molnlagstiftningen. För närvarande har EU:s största **molnoperatör** endast en marknadsandel på 2 % av EU-marknaden. Denna trend förväntas kvarstå, och amerikanska hyperskalaaktörer förväntas stå för 65 % av efterfrågan på datacentraler i Europa fram till 2028[44]. Den **cybersäkerhetsteknik** som används i Europa kommer ofta från länder utanför EU, vilket kan utsätta europeiska nätverk för utländsk påverkan eller sårbarheter i form av bakdörrar.

Risker har också identifierats inom kvantteknik, särskilt när det gäller den potentiella expertisöverföringen genom oövervakade utländska direktinvesteringar, värvning av talanger och samarbeten som saknar lämpliga skyddsåtgärder. Å andra sidan bör det också beaktas att EU har betydande styrkor och är ledande inom kvantvetenskap och spetsforskning, har en högkvalificerad arbetskraft samt ett av världens mest dynamiska ekosystem för uppstartsföretag inom kvantteknik. Initiativ som flaggskeppet för kvantteknik, det gemensamma företaget för halvledare och de nya pilotlinjerna inom kvantteknik bygger också på dessa styrkor. Att skydda dessa tillgångar och samtidigt främja innovation fortsätter att vara en prioriterad fråga för att upprätthålla Europas konkurrenskraft på detta kritiska område.

Europa utnyttjar ännu inte den fulla kraften i **öppen källkod**[45] – en kollektiv nyttighet som fritt kan användas, modifieras och omfördelas och som gör det möjligt för alla att använda tekniken som de vill – eller den dynamiska samling europeiska utvecklare av öppen källkod, som skulle kunna vara en viktig väg mot tekniksuveränitet för att minska Europas beroende av tredjeländer. Digitala beroenden och sårbarheter i fråga om **forskningssäkerhet** samverkar med bredare ekonomiska säkerhetsproblem, särskilt i det nuvarande geopolitiska läget. De största riskerna är bland annat att beroenden används som vapen och att ekonomiskt tvång används för att skaffa sig politiskt inflytande.

Dessutom finns det i dag ingen **EU-övergripande digital plattform** bland de mest besökta i Europa och EU-medborgarna använder främst kommersiella plattformar utanför EU[46]. Dessa stora plattformar är

[42] IC Insights, *McClean Report*, uppdatering av McClean-rapporten andra kvartalet, maj 2022.
[43] Ciani, A., Nardo, M., *The position of the EU in the semiconductor value chain: evidence on trade, foreign acquisitions, and ownership*, Europeiska kommissionen, Ispra, 2022, JRC129035.
[44] McKinsey, *The role of power in unlocking the European AI revolution*, 2024.
[45] Enligt Open Forum Europe beräknas programvara med öppen källkod bidra med mellan 65 och 95 miljarder euro till EU:s BNP. Öppen källkod ligger i dag till grund för de flesta programvarulösningar, eftersom öppen källkod utgör omkring 70 % av all kod. Men medan Europa årligen spenderar 10–24 miljarder euro i offentliga medel på programvara är det endast en liten andel som direkt stöder den europeiska industrin för öppen källkod, som främst består av små och medelstora företag, uppstartsföretag och enskilda utvecklare (Blind, K., Böhm, M., Grzegorzewska, P., Katz, A., Muto, S., Pätsch, S., Schubert, T. (2021). *The impact of Open Source Software and Hardware on technological independence, competitiveness and innovation in the EU economy*, slutrapport, Bryssel).
[46] Draghi, M., *The future of European competitiveness* (inte översatt till svenska), 2024.

ofta en ingång för ett stort antal företagsanvändare att nå slutanvändare över hela unionen och kontrollera viktiga ekosystem i den digitala ekonomin. Deras ställning och de regler som de fastställer på sina plattformar kan leda till otillbörliga handelsmetoder för de företag som använder dem, skada användarna, begränsa konkurrensen och skapa ojämlika villkor för andra företag. Ett annat problem i det digitala landskapet är handeln med och utbytet av olagliga varor, tjänster och innehåll online, samt missbruket av onlinetjänster för att öka spridningen av desinformation och för andra skadliga ändamål. **Modern konnektivitet är inte längre en samling separata tekniker – satelliter, undervattenskablar, mobila och fasta nät** – utan ett djupt sammanlänkat ekosystem. För att möta den ökande efterfrågan på kritiska tillämpningar med låg fördröjning, till exempel självkörande fordon och fjärrkirurgi, måste allt större mängder data[47] sömlöst flöda mellan alla dessa områden, eftersom störningar i ett område kan påverka hela nätets prestanda och säkerhet. Detta kommer inom en snar framtid att kräva en global strategi för alltifrån tillgångar i omloppsbana till markbunden infrastruktur som kopplas samman i ett enhetligt, resilient och globalt optimerat system. Därför måste vi nu bygga upp grunden, och skapa full fibertäckning och påskynda utvecklingen av fristående 5G. Resiliensen och säkerheten i **Europas konnektivitetsinfrastruktur** utmanas i allt högre grad av den geopolitiska och tekniska komplexiteten i dagens digitala landskap. Ett fullständigt genomförande av **EU:s 5G-verktygslåda** och främjande av **fristående 5G-nät** är avgörande för att minska säkerhetsriskerna i samband med **mobil konnektivitet**. Dessutom är grundläggande infrastruktur som **undervattensdatakablar** fortfarande sårbara för fysiskt sabotage, risker och utmaningar som tas upp i handlingsplanen för kabelsäkerhet[48]. Samtidigt undergrävs EU:s oberoende på kommunikationsområdet av EU:s starka beroende av **icke-europeiska satellitsystem**, ett kritiskt beroende som blottlades under kriget i Ukraina, då SpaceX flera gånger hotade att sluta att tillhandahålla Starlinks satellittjänster.

Slutligen är risken för digitalt beroende också **kritisk i systemkritiska sektorer som finanssektorn**. I dag saknar EU ett enhetligt betalningssystem, och då endast sju länder i euroområdet har egna nationella betalningssystem[49] är **EU som helhet starkt beroende av internationella kortsystem, som utgör över 64 % av alla korttransaktioner i euroområdet**[50]. Dessutom står mobilappbetalningar, som domineras av icke-europeiska teknikföretag (såsom Apple Pay, Google Pay och Paypal), i dag för nästan en tiondel av detaljhandelns transaktioner och uppvisar en tvåsiffrig årlig ökning. Denna utveckling utsätter EU för geopolitiska risker och cybersäkerhetsrisker. Behandlingen av kommissionens lagstiftningsförslag om den digitala euron, som antogs i juni 2023, gick vidare till interinstitutionella förhandlingar under 2024. Det slutliga beslutet om dess utfärdande fattas av Europeiska centralbanken när lagstiftningsprocessen har avslutats.

4. Användning av digitalisering för EU:s försvarskapacitet

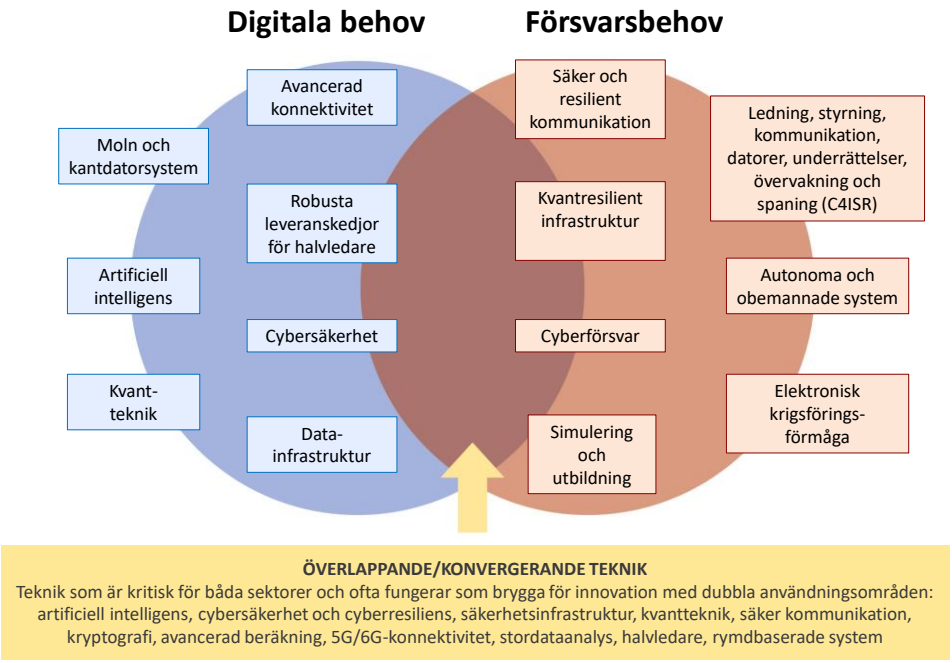
Digital teknik är en hörnsten i EU:s insatser för att stärka dess säkerhet, strategiska oberoende och försvarsförmåga. Genom att utnyttja synergier mellan civila och försvarsrelaterade AI-tillämpningar kan EU frigöra nya möjligheter till innovation, stärka Europas konkurrenskraft och stärka sitt strategiska oberoende på detta kritiska område.

[47] Statista, 2025 (mängden data/information som skapats, samlats in, kopierats och konsumerats i världen 2010–2023, med prognoser för 2024–2028).
[48] *EU:s handlingsplan för kabelsäkerhet*, JOIN(2025) 9 final.
[49] "The digital euro: maintaining the autonomy of the monetary system", inledningstal av Philip R. Lane, 2025.
[50] De internationella kortsystemens volymandel av det totala antalet elektroniskt initierade kortbetalningar med kort som utfärdats i euroområdet och transaktioner över hela världen under första halvåret 2023. Baserat på uppgifter som samlats in enligt Europeiska centralbankens förordning (EU) nr 1409/2013 om betalningsstatistik (ECB/2013/43), i dess ändrade lydelse.

Robusta och säkra kommunikationsnät är avgörande för moderna försvarsoperationer. Suverän satellitkommunikationsinfrastruktur är avgörande för oberoende försvar och krishantering. Integreringen av 5G- och 6G-teknik kommer att ytterligare förbättra den säkra operativa förmågan i realtid inom olika områden. Samtidigt är suveräna molnstyrda nätverk avgörande för att säkerställa att känsliga försvarsuppgifter lagras, behandlas och skyddas på ett säkert sätt inom EU:s jurisdiktion. **AI** är en omvälvande kraft i både civila och militära sammanhang, eftersom AI-baserade system är avgörande för att snabbare upptäcka hot, förbättra beslutsfattandet och stödja oberoende insatser.

Halvledare ligger till grund för nästan all modern försvarsförmåga. Eftersom de globala leveranskedjorna fortfarande är sårbara för geopolitiska spänningar har kommissionen åtagit sig att investera totalt 3,7 miljarder euro för att stödja ett säkert och suveränt europeiskt halvledarekosystem baserat på fem nya pilotlinjer, som nu **också kan användas för** försvarstillämpningar.

Figur 8: Den ökande överlappningen mellan digitala områden och försvarspolitiska områden

Kvantteknik kommer i allt högre grad att forma framtiden när det gäller säker kommunikation, avkänning och databehandling. Genom initiativ som EuroQCS, EuroQCI och flaggskeppet för kvantteknik investerar EU i kvantdatorteknik för komplex problemlösning, ultrasäker kommunikation, gravimetrisensorer och noggrann positionsbestämning, navigering och tidsbestämning – för att bara nämna några områden som kan användas i både försvarstillämpningar och civila tillämpningar och i kritisk infrastruktur.

Utveckling och **expansion av uppstartsföretag och enhörningsföretag med dubbla användningsområden** är avgörande för att säkerställa Europas långsiktiga strategiska konkurrenskraft. Ett **investeringsgap på försvarsområdet på 1,25 biljoner euro** sedan 2006 tyder dock på kroniska underinvesteringar, särskilt för uppstartsföretag inom deeptech. Detta inbegriper ett underskott på 4 miljarder euro för små och medelstora företag, vilket hindrar innovation[51]. För att

[51] Europeiska kommissionen, *Defence Investment Gaps Analysis and Way Forward*, 2024.

överbrygga detta investeringsgap krävs fortsatta investeringar, bättre integrering av digitaliserings- och försvarsstrategier och riktat stöd till **teknik med dubbla användningsområden** och innovationsekosystem. **Fortsatta hinder för privata investeringar**, däribland föråldrade uteslutningsregler, begränsningar kopplade till standarder för miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning (ESG) och brist på försvarsinriktade finansiella instrument[52] , har hämmat tillväxten i digitalt intensiva små och medelstora företag och uppstartsföretag som utvecklar försvarslösningar eller lösningar med dubbla användningsområden. Omkring 40 % av de små och medelstora företagen på försvarsområdet har fortfarande svårt att få tillgång till finansiering, särskilt under tillväxtfasen[53].

Sammanfattningsvis är kommissionens insatser för att integrera den digitala tekniken i försvarsekosystemet – och vice versa – avgörande för att stärka EU:s säkerhet, resiliens och tekniska ledarskap, mot bakgrund av det förändrade geopolitiska landskapet och den förändrade krigföringen. Civilt inriktade initiativ har lagt en viktig grund för att kunna utnyttja avancerad digital teknik, såsom AI, kvantdatorteknik och halvledare, för att öka försvarsförmågan. Viktiga utmaningar kvarstår dock, bland annat behovet av att åstadkomma en djupare politisk integration, åtgärda brister i den digitala infrastrukturen och påskynda innovation genom riktade investeringar i teknik med dubbla användningsområden och bättre samordning mellan digitaliserings- och försvarsstrategier.

5. Internationella aspekter av det digitala decenniet

Den digitala omställningen omformar ekonomier och samhällen i Europa och över hela världen och stärker EU:s strategiska intresse av att säkra den tekniska konkurrenskraften som grund för långsiktig politisk suveränitet. Den **internationella digitala strategin för Europeiska unionen**[54] bygger på EU:s styrkor och inre politik och åtgärder och syftar till att i) stärka EU:s tekniska konkurrenskraft genom ekonomiskt samarbete och affärsmässigt samarbete med betrodda partner, ii) främja en hög säkerhetsnivå för EU och dess partner och iii) forma en global digital förvaltning och standarder i linje med EU:s värdebaserade strategi.

Kommissionen har fortsatt att utveckla sitt **nätverk av handels- och teknikråd och sina digitala partnerskap**. EU har också utökat sin växande portfölj av frihandelsavtal och digitala handelsavtal som fastställer en hög standard för regler för digital handel och utgör en plattform för samarbete i frågor om digital handel. **Global Gateway-strategin** spelar en nyckelroll för att främja investeringar i digital infrastruktur, särskilt i säkra 5G-nät som tillhandahålls av betrodda leverantörer och säkra och motståndskraftiga undervattenskablar. Mer allmänt stärker Global Gateway-strategin **Europas roll som betrodd partner inom global konnektivitet**. Dessutom stöder kommissionen insatser för digital omställning i **utvidgningsländerna och EU:s grannskap**. Den deltar även i **multilaterala forum för att driva utvecklingen framåt i viktiga frågor**, till exempel styrningen av AI (inbegripet G7-ländernas Hiroshima-process för AI och Europarådets konvention) eller främjandet av säkra och dataskyddsförenliga offentliga digitala infrastrukturer (särskilt i G20).

Slutligen har **förklaringen om digitala rättigheter och principer**[55] haft en betydande inverkan på den internationella debatten genom att fungera som inspiration till flera internationella förklaringar[56] och bidra till den första övergripande ramen för global digital förvaltning. Genom att främja sina värden och standarder över hela världen bidrar EU till att forma den digitala ekonomins framtid och se till att den är anpassad till sina strategiska intressen och värden.

---

[52] Dealroom.co och Natos innovationsfond, *Defence, Security and Resilience in Europe: The state of startups and venture capital*, februari 2025.
[53] Europeiska kommissionen, *Access to equity financing for European defence SMEs* (inte översatt till svenska), november 2023.
[54] *En internationell digital strategi för Europeiska unionen*, JOIN(2025) 140 final.
[55] *Europeisk förklaring om digitala rättigheter och principer för det digitala decenniet*, 2023/C 23/01.
[56] OECD:s förklaring om en tillförlitlig, hållbar och inkluderande digital framtid och diskussioner om FN:s globala digitala pakt.

6. Slutsats

Mot bakgrund av allt större geopolitiska påfrestningar, snabba tekniska förändringar och ökande global konkurrens **befäster det digitala decenniet EU:s föresats att forma en digital framtid** som är förankrad i teknisk suveränitet, konkurrenskraft, innovation, hållbarhet och resiliens.

2025, då EU har kommit halvvägs in i det digitala decenniet, **kan vara det år då ambition förvandlas till bestående effekter**. De val som nu görs kommer att avgöra om Europa slutför övergången från att vara en lagstiftningspionjär till att vara en global ledare inom suverän, säker och etisk digital teknik. Rapporten understryker vikten av att agera med **enighet, beslutsamhet och fortsatta ansträngningar**.

EU har skärpt sitt strategiska fokus och gjort verkliga framsteg, men det finns fortfarande **stora utmaningar** som bromsar den digitala omställningen och minskar dess motståndskraft. **Kompetensbrist, brister i infrastrukturen** – särskilt när det gäller konnektivitet och grundläggande teknik – och **ökade säkerhets- och suveränitetsproblem** kräver omedelbar uppmärksamhet. De fragmenterade marknaderna, det alltför komplexa regelverket, de eventuella spänningarna i fråga om energikapacitet och **samhällets otillräckliga motståndskraft och skyddsmekanismer** begränsar också EU:s förmåga att skala upp innovationen och frigöra det privata kapitalets fulla potential.

Slutsatserna i denna rapport belyser vikten av att **agera mer konsekvent, fokusera på dessa interna hinder** och prioritera snabbare innovationscykler, uppskalning av strategisk teknik på hela den inre marknaden och investeringar i det digitala ekosystemets suveränitet och säkerhet. I detta avseende utgör de nationella färdplaner som medlemsstaterna antagit en avgörande vändpunkt. För att arbetet med dessa ska lyckas krävs inte bara höga ambitioner utan även att de konsekvent och långsiktigt genomförs och anpassas på alla förvaltningsnivåer. Det handlar även om att **utnyttja de möjliggörande instrumenten fullt ut** – alltifrån Edic-konsortier och den kommande rättsakten om AI- och molnutveckling, den europeiska identitetsplånboken, den allmänna dataskyddsförordningen, förordningen om digitala tjänster, förordningen om digitala marknader och förordningen om artificiell intelligens till det kommande förslaget om den 28:e ordningen – och om att **bättre anpassa investeringarna till de faktiska behoven**.

Det är mycket som står på spel. Utan beslutsamma och mer samordnade åtgärder **riskerar EU att gå miste om betydande vinster**. Europaparlamentets utredningstjänst har i en studie kommit fram till att en ambitiös och samordnad politik skulle kunna öka EU:s BNP med 1,84 % jämfört med referensscenariot, till följd av ökad produktivitet, effektivare offentliga tjänster och ett blomstrande innovationsekosystem[57]. Genom att omvandla sina kollektiva styrkor till strategiska fördelar och upprätthålla samordnade åtgärder över tid kan Europa inte bara uppfylla målen för det digitala decenniet utan också gå i bräschen för arbetet med att forma en digital framtid som bygger på resiliens, förtroende och delat välstånd.

För att förverkliga denna vision behöver alla medlemsstater ta ett starkt gemensamt ansvar och samarbeta med alla berörda parter, däribland städer och lokala och regionala grupper, för att genomföra en digital politik som har konkret påverkan på medborgare, företag och offentliga tjänster.

Med tanke på de uppgifter som läggs fram i denna rapport kommer kommissionen att fortsätta att diskutera med medlemsstaterna, Europaparlamentet och berörda parter om hur man ska gå vidare tillsammans och dra maximal nytta av det digitala decenniets styrningsmekanism, särskilt styrelsen för Europas digitala decennium. Rapporten kommer också att informera om samarbetet med berörda parter och partner utanför EU.

[57] Europaparlamentets utredningstjänst, *Benefit of an EU strategic innovation agenda*, *Cost of Non Europe*, 2025.

I enlighet med policyprogrammet för det digitala decenniet **kommer kommissionen att övervaka och bedöma genomförandet av dessa rekommendationer och rapportera om de framsteg som gjorts i rapporten om läget för det digitala decenniet 2026.** Kommissionen kommer också att börja förbereda översynen av policyprogrammet för det digitala decenniet, som är planerad till juni 2026. Detta kommer att ge möjlighet till en strategisk reflektion om det digitala decenniets ram, syften och styrning, för att bättre hantera förändrade geopolitiska, tekniska och samhälleliga förhållanden.